

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VÄLJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—
ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti



KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

JA VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektiooni juhataja J. Janusson

Sektiooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektiooni juhataja J. Kurkus

Sektiooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 36

Tallinn, 10. septembril 1935

Nr. 36

SISU:

	Lhk.
PÕLLUMAJANDUS.	
Munad ja külmhoone	634
TOOSTUS JA KAUBANDUS.	
Põllumajanduslik väljavedu aasta esimesel 7 kuul	636
Metallide sisse- ja väljavedu	637
Lühimuudiseid	637
RAHANDUS.	
Riigi tulude laekumine augustis	639
LAEVANDUS.	
Laevanduse arendamisvõimalusi	639
HINNAD.	
Hindade tase 1935 a. esimesel 7-el kuul	640
Valuutahinnad	641
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	642
PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD.	
Põllumajanduslik väljavedu	641
Võiturg	642
Peekoniturg	643
Tapaloomade- ja lihaturg	644
Kanamunaturg	644
Piimaturg	645
Teraviljaturg	645
Aedviljaturg	645
VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID.	
Majanduslik olukord Prantsuses	646
Soome välisvõlad	647
Itaalia uue majanduspoliitika ülesandeid	648
INFORMATSIOONI OSA.	
Eesti Panga nädalaaruanne	649
VÄLISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSA-KONNA TEATED.	
Metsamaterjali väljavedu Soomest	650
Tselluloosi toodangu piiramine	650
Käesoleva aasta puuvilja saak	650
Liha väljaveost Rootsi	650
Rukki sissevedu ja selle sisseveo piiramise määruse uuesti kehtimapanek	651
Või väljavedu Lätis	651
Munade tootmise arendamine Lätis	651
Seemnevilja väljaveo monopoliseerimine Lätis	651
Riiklik teravilja väljavedu Lätis	651
Senkasvatajate abistamine Lätis	651
Suurem pekisigade müügitehing N.-Venega	652
Eraviisilised deviiside tehingud võimaldamisele	652
Munahindade tõstmine Leedus	652
Propside sisseveo vähendamine Belgias	652
Litsentsimaksu kaotamine sealihalt	652
Litsentsimaksu vähendamine võlt	652
Teraviljahinnad Rootsis lüüdnud aasta kõrgusel	652

CONTENTS:

	Page
AGRICULTURE.	
Eggs and Refrigerating Plant	643
INDUSTRY AND TRADE.	
Exports of Agricultural Products I. I—VII, 31	636
Imports and Exports of Metals	637
Sundry Information	637
FINANCES.	
State Revenue Receipts in August	639
SHIPPING.	
Possibilities for Development of Shipping	639
PRICES.	
Price Level During First Seven Months of 1935	640
Exchange Rates	641
Prices and Quotations	642
AGRICULTURAL MARKETS.	
Exports of Agricultural Products	642
Butter Market	643
Bacon Market	643
Cattle and Meal Market	644
Egg Market	644
Milk Market	645
Grain Market	645
Vegetable Market	645
FOREIGN COUNTRIES.	
Economic Conditions in France	646
Finland's Foreign Debts	647
Tasks of New Italian Economic Policy	648
INFORMATION PART.	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	649
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION.	
Exports of Timber Materials from Finland	650
Restrictions of Cellulose Production	650
1935 Fruit Production	650
Meat Exports into Sweden	650
Rye Imports and its Restriction again in Force	651
Latvian Butter Exports	651
Development of Egg Production in Latvia	651
Monopolisation of Seedgrain Exports in Latvia	651
State Grain Exports from Latvia	651
State Aid to Pig-breeders in Latvia	651
Transaction for the Sale of Porkers with U.S.S.R	652
Private Transactions in Foreign Exchange Permitted in Latvia	652
Egg Prices Raised in Lithuania	652
Decrease of the Imports of Pti Props into Belgium	652
Abolition of License Fee on Pork	652
Reduction of License Fee on Butter	652
Grain Prices in Sweden on Last Year's Level	652

PÖLLUMAJANDUS

MUNAD JA KÜLMHOONE. — EGGS AND REFRIGERATING PLANT.

R. Pagland

Kahlemata on täisvärskete munade müügiletoimetamine lihtsaim ja odavam turustamismoodustest, aga et kanamuna toodang ei püsi aasta ringi ühesugusel tasemel, vaid on seoses ilmastikuga, siis seepärast on tulnudki teisi abinõusid hakata kasutama, et talvekuudel munahind ei tõuseks kõrgemale, kui seda tarvitaja maksta suudab ja kevadkuudel ei langeks alla tootmiskulude taset.

Kevadkuudel kanamunade külmhoonesse paigutamise küsimus pole meil seni lähemalt kõne all olnud ega kaalutud tema majanduslikku tähtsust. Seepärast puuduvad ka meie oludele vastavad kogemused ja kalkulatsioonid munade külmhoonesse paigutamise otstarbekusest ning kasulikkusest. Kuid üks nii ole see olnud mujalgi, kus munade külmhoonesse paigutamise küsimus olude sunnil esmakordselt kerkis päevakorradele. Nii vaieldi Saksas nimetatud teemil rida aastaid, kas munade külmhoonesse paigutamine ja konservimine on majanduslikult otstarbekas või tuleb sellele vaadata kui spekulatsioonile. Praegu ei tule seda midugi enam kellelgi mõttesse teha, vaid munade külmhoonesse paigutamisele vaadatakse kui endastmõistetavale.

Külmhooned teistes maades.
Refrigerating Plants in Other Countries.

Saksas on muude kiiresti rikknevate ainete kõrval munade alalhoiu teenistusse rakendatud ligemale 30 suuremat külmhoonet, pealeselle väiksemad, kuna P.-Ameerikas on neid ümmarguselt tuhat, Inglises 80. Samuti on eeskujulik külmhoonetet võrk Prantsuses ja Belgias. Poolas on Gdynia Euroopa suurimaid külmhooneid, kuid munade turustamistingimuste halvenedes asuti 1930. a. peagu samasuure külmhoone ehitamisele Varssavis. Ungaris on ainuüksi Budapestis 3 külmhoonet, mis on rakendatud munade alalhoiu teenistusse. Venemaal oli enne revolutsiooni külmhoonetet maht 57 000 t., see tõusis 1929. a. 89 800 t. ja 1935. a. veebruariks 228 500 t. kogu pindalaga 462 000 m². Ameerika Ühendriiges paigutatakse igal kevadel külmhoonesse 3,5—

4,5 miljardit muna ehk 16% kogu toodangust, mis teeb keskmiselt 25—31 muna inimese kohta aastas. 1934. a. oli Ameerika külmhoonetes 12 434 000 kasti mune (à 360). Seega on ka osaliselt seletatav, miks Ameerikas aasta keskmiselt inimese kohta rohkem mune tarvitatakse kui kuskil mujal.

Majanduslik tähtsus. Et paljudes import- ja *Economic Importance.* eksportmaades kevad-

kuudel suurel määral paigutatakse mune külmhoonesse, on seletatav sellega, et külmhoones hästi hoitud munad pole väärtuselt halvemad värsketest munadest ja hinnalt ainult ca 10% odavamad. Kui suuremates importmaades sügis- ja talvekuudel puudusid külmhoonetes hoitud ja konservitud munade tagavarad ja eksportmaadest neid sisse ei veetaks, siis jääks vaesemale ja keskmisele kihile munad kättesaamatuks luksustoitaineks. Sama olukord ilmneks meilegi sieturul, kui puudusid külmhoones hoitud ja konservitud munad või vähemalt nad maksuksid kuni 150% tavalisest hinnast rohkem. Kuid teisiti pole see ka ekspordi seisukohalt. Võttes aluseks möödunud aastast munahinna noteeringut, nähtub, et kevadkuudel olime sunnitud mune 50% odavamalt vedama välja kui sügisel. Seega vahe ümmarguselt 200 tuh. kr. Kuid seejuures ei või meie unustada, et hästi juhitud ning organiseeritud külmhoones on munade hoidmine seotud võrdlemisi väikeste kuludega, rikkemisprotsent minimaalne, hoidmiskuludest langeb kandvam osa kapitali kasvikuks ja oma tööjõu teenistustasudeks. Arvestades, et meie oludes kõige halvemal juhul tarvilik oleks mune külmhoones hoida 7—8 kuud, võiksid kulud 100 muna kohta olla:

külmhoones hoidmine	0,87 kr.
kapitali kasvik	0,24 „
<hr/>	
kokku	1,11 kr.

Seega langeks kuludeks fob Tallinn saadud 1934. a. keskmisest hinnast ca 20%. Käes-

oleval aastal oleks see protsent veelgi väiksem.

Külmhoones hoitud mune on seni Eestist eksporditud ainult 120 kasti à 360 muna. See tuleb sellest, et eksporditajate poolt pole munade külmhoones hoidmise moodust üldse praktiseeritudki. Külmhoonesse munade paigutamiseks on olnud juhuslikud äritsejad ning munadega kauplejad-ülesostjad. Sama võiks ütelda ka konservide kohta. Seepärast on jäänudki ainsaks realiseerimispaigaks siseturg.

Niisugusel kujul munade külmhoonesse paigutamine ja konservimine on olnud meie munaekspordile ennem kahjuks kui kasuks. Kuna külmhoonesse on paigutatud ja konservitud täisvärsked ning ainult suuri mune, mistõttu kevadkuudel on langenud ekspordimunade keskmine kaal. Viidaks aga edaspidi läbi munade külmhoonesse paigutamine soliidsete firmade poolt vastavalt eesmärgile, siis võtaks see võimaluse kvaliteetmunadega spekulatsiooniks ning parandaks ekspordimunade keskmist hinda ja vähendaks riigi väljaminekuid munadele juuremaksu näol.

Külmhoonesse paigutamise paremusi.
Advantages of Keeping Eggs in Refrigerating Plants.

Esiteks ta hoiab suured hinnakõikumised üksikute aastaaegade vahel ja teiseks teeb muna kui toitaine aasta ringi kättesaadavaks. Meie suurimaid toodangukuuid on: aprill, mai ja juuni, väiksemaid — ajavahemik novembrist veebruarini. See pilt võib edaspidi küll muutuda, kui hakatakse rohkem panema rõhku ajakohaste kanalate ehitamisele, otstarbekamale söötmisele ja tõuvalikule, kuid kaugeltki mitte sel määral, et külmhoonesse munade paigutamine kaotaks oma tähtsuse. Sest nagu eeltoodust nähtub, on talvise toodangu tõstmise seotud kaunis suurte kuludega. Senikaua kui meil puudub talvekuudel munade ekspord, on selles suunas arenemine aeglane, ning eelistatumaks kanapidamise mooduseks jääb ekstensiivne pidamine. Ekslik oleks aga sellest välja lugeda, et külmhoones oleks tähtsust ainult ekspordi seisukohalt — kaugeltki mitte. Kevadkuudel on meie siseturg muna-

dega ujutatud üle, mille tõttu hinnad langevad alla tootmiskulude taset, seevastu aga talvekuudel ümberpöörduvalt munahind tõuseb kõrgemale, kui seda keskmine tarvitaja suudab maksta. Seega on ka osaliselt seletatav, mispärast meil aasta keskmiselt inimese kohta märksa vähem mune tarvitatakse, kui paljudes teistes maades. Siin võidaks küll vastuväitena tuua, et see kaotaks linnukasvatava huvi talvise toodangu vastu, aga see poleks küllalt põhjendatud. On alati kasulikum kaupa resp. mune müüa ühtlase hinnaga, läbimüük on palju suurem kui kõikuva hinnataseme juures. Tahame oma siseturu mahtu tõsta, milleks praeguse toodangu juures küll erilist tarvidust pole, siis on külmhoonesse munade paigutamine üheks eelduseks. Seda võime õppida nende maade kogemustest, kus see küsimus akuutsena peavakorral esines.

Munade konservimine tuleb küll odavam, aga meie ei tohi seejuures unustada, et konservid pole ka hinnalt, väärtuselt ega vastupidavuselt võrreldavad külmhoone munadega. Külmhoones hoitud mune saab tarvitada igal kujul, konservituid aga mitte. Lõhnata õhurikkas külmhoones hoitud munade sisu ja koosseis jääb muutmatuks, muidugi eeldades, et niiskusprotsent püsib nõuetaval kõrgusel ja temperatuuri kõikumine on minimaalseim. Külmhoonesse paigutatud munade eest hoolitsemine õieti seisabki selles, et t^o püsiks niisugusel tasemel, et bakterid ja hallitusseene idud ei edeneks ega leviks, vaid jääksid sellele tasemele seisma, nagu nad munade külmhoonesse asetamise momendil olid. Kuna selle vastu konservimine sünnib keemiliste vahenditega, mis muna sisule ja koosseisule ei jäta mõju avaldamata.

Kokkuvõttes võiks ütelda: kui tahame tasandada teed meie kanakasvatuse hoogsamaks arenguks, seejuures pidades silmas meiega munakaubanduses võistlevate maade samme, siis üheks lüliliks meie linnukasvatuse taset tõstvas ahelikus on munade külmhoones hoidmise tarvituselevõtmine.

TÖÖSTUS JA KAUBANDUS

PÖLLUMAJANDUSLIK VÄLJAVEDU AASTA ESIMESEL 7-EL KUUL.

EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS 1/I—31/VII.

Elavus meie põllumajanduslikus väljaveos kestis k. a. kõikidel kuudel. Kui aasta esimestel kuudel põllumajandusliku väljaveo kasvu peapõhjustajaks oli lina, siis viimastel kuudel sündis see peamiselt teravilja arvel.

Võrreldes l. a. esimese 7-me kuu andmetega, kasvas üldväljavedu 9,9 milj. kr. võrra, ja kuna olulisemate põllumajandussaaduste väljavedu (kuhu kuuluvad või, munad, liha, kartul, teravili ja lina) suurenes samal ajavahemikul 8,0 milj. kr. (sellest kolme tähtsaima aine — või, teravilja ja lina — väljaveo kasv 7,3 milj. kr.), siis näeme, et väljaveo kasv toimus peamiselt põllumajandusainete suurenenud väljaveo arvel.

Või väljavedu näitas tunduvalt suurenenud eriti väärtuselt, sest k. a. saadi või eest märgatavalt paremat hinda. Või keskmine kg. hind k. a. ületab l. a. keskmise 28 senti ehk 26% võrra. Võid vedasime välja k. a. 7 kuu jooksul 326 tn. ehk 6,2% enam kui l. a. samal ajavahemikul, kuna või eest saadud rahasumma suurenes 1916 tuh. kr. ehk 33,8%.

Munade väljavedu k. a. 7-mel kuul ületas eelmise aasta sama ajavahemiku nii koguselt kui väärtuselt — esimene 7,8 milj. tk. ehk 41,9% ja teine 298 tuh. kr. ehk 42,9% võrra. Suhteliselt peagu võrdne koguse ja väärtuse kasv näitab, et munade ekspordist saadud keskmine kg. hind püsib eelmise aasta tasemel.

Peekon on tähtsamatest põllumajandussaadustest ainuke, mille eksport k. a. näitas langust. Selle põhjuseks on meile antud peekoni kontingendi piiramine Britis. Võrreldes l. a. 7-me kuu andmetega, langes peekoni väljavedu koguselt 17,9% ja väärtuselt 18,4%, kuna muu liha väljavedu selle vastu näitas hoogsat tõusu — koguselt 158,4% ja väärtuselt 228,1%.

Linaturu soodsa konjunktuuri tõttu kujunes lina väljavedu k. a. tublisti suuremaks kui l. a. (eriti väärtuselt) lähimade tunduva tõusu tõttu. Võrreldes l. a. 7-me kuu andmetega, kasvas lina väljavedu koguselt 1330 tn. ehk 49,1% ja väärtuselt 2757 tuh. kr. ehk 139,3%.

Põllumajanduslik väljavedu 1/I — 1/VII.

Exports of Agricultural Products in 1/I — 31/VII.

	Tonniides Trns		1000 kr.	
	1935	1934	1935	1934
Või — Butter	5 695	5 368	7 584	5 668
Munad — Eggs	26 319	18 548	992	694
Peekon — Bacon	1 280	1 560	1 598	1 958
Muu liha — Other meat	1 217	471	704	281
Sellest — Thereof:				
Loomaliha — Beef	519	249	187	65
Lambaliha — Mutton	225	123	147	64
Sealiha (peale peek.) — Pork	346	92	221	66
Lina ja takud — Flax and tow	4 038	2 708	4 736	1 979
Kartul — Potatoes	8 904	8 871	340	103
Nisu — Wheat	6 220	—	533	—
Rukis — Rye	13 180	0	1 764	0
Kaer — Oats	708	—	70	—

Kartuli müük välisurgudele arenes üle ootuste hästi. Võrreldes l. a. 7-me kuu andmetega, kasvas kartuli väljavedu koguselt 164,1% ja väärtuselt 230,1%. Väärtuse suhteliselt suurem tõus näitab, et k. a. saime kartuli eest ka paremat hinda.

Teravilja müütime välisurgudele k. a. esimese 7-me kuu jooksul 20 tuh. tonni 2,7 milj. kr. väärtuses, kuna läinud aastal samal ajavahemikul teravilja väljavedu ei olnud.

Karjasaaduste eksport, mis senini näitas suuremat aktiivsust, muutub järgmistel kuudel paratamatult aeglasemaks, kuna taluline kõrgseisu hooaeg on juba möödumas. Üldse tuleb arvestada põllumajandussaaduste ekspordi tagasitõmbumisega järgmistel kuudel.

METALLIDE SISSE- JA VÄLJAVEDU. IMPORTS AND EXPORTS OF METALS.

Metallide osatähtsus üldsisseveos kõigub väärtuselt 4—8% vahel, kuna nende osatähtsus üldväljaveos ulatub vaid 0,5%-ni. Metallide sissevedu oli vaatlusaastail suurim 1930. a. (30 tuh. tn.) ja väiksem 1931. a. (19 tuh. tn.). Väliskaubanduse üldise elavnemise viimastel aastatel, näitab ka metallide sissevedu jälle tõusu, eriti käesoleval aastal, kus nende sissevedu ulatub juba kriisielsete aastate tasemele. Võrreldes möödunud aasta esimese 7-me kuu andmeid käesoleva aasta vastava ajavahemiku andmetega, näeme metallide sisseveos tugevat tõusu koguselt 11 tuh. tn-lt 18 tuh. tn-le ehk 63,6% ja väärtuselt 1,9 milj. kr.-lt 3,1 milj. kr.-le ehk 63,2%. Selline suur kasv metallide sisseveos on tingitud metallitööstuse kõikide eriharude aktiivsuse tunduvalt tõusust — eriti aga laeva- ning masinaehituse alal.

Kui jälgida välismaalt ostetud metallide koostist (koguse järgi), siis näeme, et 99% kogu metallide sisseveost langes 1934. a. viie metalliliigile s. o. raua, terase, malmi, vase ja tinale, kuna ülejäänud metallide osatähtsus kokku ulatub vaid 1%-le. Rauda ja terast vedasime sisse 1934. a. 20 486 tn. ehk 86% (kogu metallide sisseveost), malmi 2 726 tn. ehk 11%, vaske 214 tn. ehk 1%, tina 206 tn. ehk 1%, inglistina 27 tn. ehk 0,1%, tsinki 99 tn. ehk 0,4%, alumiiniumi 44 tn. ehk 0,2%, trükitähe metalli 29 tn. ehk 0,1%, antimooni 7 tn., babiiti 3 tn., kuna ülejäänud metallide sissevedu on võrdlemisi väike. Rauda ja terast ostisime välismaalt 1934. a. järgmisel kujul: 13 785 tn. ehk 67%

(kogu raua ja terase sisseveost) lattu, vorm- ja sordirauana ja -terasena, 4 754 tn. ehk 23% lehtirauana ja plekina. 1 298 tn. ehk 6%, vitsirauana ja -terasena 594 tn. ehk 3% raud- ja terastraadina, kuna raua ja terase sissevedu pulbrina, laastudena, kangidena jne. kujul kokku ulatub vaid 1%-ni.

Metallide sisse- ja väljavedu 1927—34. a.

Imports and Exports of Metals, 1927—34.

	Sissevedu Imports		Väljavedu Exports		% väärtuse järgi % of Value	
	tn	1000 kr.	tn	1000 kr.	üld- sisseveost of Total Imports	üld- väljaveost of Total Exports
1934	23 852	4 020	8 774	373	7,3	0,5
1933	22 787	2 995	6 684	186	7,7	0,4
1932	20 553	2 386	3 166	145	6,5	0,3
1931	19 380	2 931	3 275	113	4,8	0,2
1930	30 412	5 038	5 450	259	5,1	0,3
1929	29 063	5 055	9 379	518	4,1	0,4
1928	26 596	4 720	8 302	423	3,6	0,3

Ka metallide väljavedu näitab viimastel aastatel tunduvalt suurenemist. Võrreldes 1932. a.-ga kasvas metallide väljavedu 3 tuh. tn.-lt 9 tuh. tn-le ehk 3-kordsseks. 1934. a. veeti välja vanarauda 8 581 tn. ehk 97,8% (kogu metallide väljaveost), vanavaske 130 tn. ehk 1,5%, vanapronksi 19 tn. ehk 0,2%, vanatsinki 19 tn. ehk 0,2%, juveliairtöökoja pühkmeid 3 tn ning mitmesuguseid muid vanu metalle 2 tn. Peale harilikku ekspordi neeksportisime raudplekki 19 tn. ja vaske 1 tn.

Metallide sissevedu sündis peamiselt Belgiast, Saksast, Britist, Prantsusest ja Rootsist, kuna väljavedu suundus peamiselt Läti, Soome, Rootsi ja Saksa.

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

● Tallinna Kingseppmeistrite ühingu märgukirja puhul, milles väidetakse, et tollest ajast, mil pargitud nahkade sissevedu piiratud, olevat kodumaal pargitud nahkade kvaliteet langenud väga palju. Nahavabrikud ei suutvat küllaldaselt hulgal parkida nahka, ja sarnas- või seemisnahka nad üldse ei valmistavat, viimase sissevedu olevat üldse keelu all; kõigi nende

pahede kõrvaldamiseks tuleks vedada sisse kroom- ja seemisnahka. Majandusministeerium on palunud märgukirjas teatada autoreid täpsamalt, kes nimelt kodumaa nahaparkimisvabrikutest saadab turule alaväärtuslikku nahka ja missuguste puudustega. Seemisnahka sisseveo suhtes märgib Majandusministeerium, et ehtsa seemisnahka sissevedu on juba pikemat aega monopolist

vaba ja seepärast märgukirjas toodud väide ei pea paika. Ebaseemishaha sissevedu toimub Majandusministeeriumi loal ja seda nahka valmistab juba paar aastat kodumaa rahatööstus, kes on võimeline siseturu nõudeid rahuldama, kui tellimised antakse õigel ajal.

● Vangimajade Valitsus on pööranud Majandusministeeriumi poole teatega, et temal on kavatsus vangidele töömuretsmise otstarbel seada sisse kas Harku või mõne teise vangimaja juurde savitööstus telliskivide valmistamiseks või jälle omandada seks otstarbeks mõni praegu seismasolev ettevõtte. Selle kavatsuse kohta palub Vangimajade Valitsus Majandusministeeriumi seisukohta ja arvamist.

● Juba pikemat aega kestnud nõupidamiste tulemustena saavutati hiljuti põllumajandusliikude organisatsioonide ja kodumaa kalevitöösturite vahel esialgne kokkulepe kodumaa lambavilla kokkuostu, sortimendi (standardite) ja hinna kohta. Selle leppe tagajärjel algab lähemal ajal kodumaa lambavilla kokkuost kodumaa kalevitööstuse tarbeks. Esialgu arvatakse, et mitügile tuuakse peamiselt sortimata ja pesemata n. n. „tüübita“ lambavilla, sest tänini pole veel lambakasvatajatele õpetatud villa sortimist ja otstarbekohast pügamist nendele tingimustele vastavalt, nagu seda vajab kalevitööstus. Teiselt poolt ei ole kalevivabrikutel, eriti suurtel ettevõtetel, kogemusi, milleks ja kuidas tarvitada kodumaa saadavat lambavilla. Rööbiti n. n. „tüübita“ lambavilla kasutamiselevõtmisega hakatakse katseid tegema ka tõulammaste, nagu shropshire ja cheviot, lambavilla kasutamise võimaluste selgitamiseks, milleks lambakasvatajate organisatsioonid annavad vajaliku proovi.

Briti päritoluga villase lõnga („kammgarn“) osatähtsus meie kalevite ja villaste riiete valmistamises näitab viimastel aastatel hoogsat tõusu. Nii vedasime kõnesolevat lõnga Britist 1931. a. ainult 10 tonni, kuid 1934. a. oli see kogus tõusnud 138 tonnile. Ka käesoleval aastal jätkub tõus (7 kuu jooksul oli sissevedu 93 tonni). Selle tõusu põhjuseks ei ole mitte ükski Majandusministeeriumi suunamispoliitika, vaid suurel määral ka Britis valmistatud lõnga kõrge kvaliteet ja

Briti valmisriide import. Rööbiti sellega on aga märgata, et meie tarvitajaskond oma riiduse kvaliteedile ja välimusele on hakanud pühendama väga suurt rõhku. Kodumaa riidetöösturid tõendavad, et käesoleval aastal kraasitud lõngast (mida meie tööstus ise valmistada suudab) ülikonnariided leiavad vähe kasutamist ja seda lõnga vaid saab tarvitada mantlite ja üliriide valmistamiseks; kuna kergete kanderiide valmistamiseks vajalik „kammgarn“ lõng tuleb importida, sest kodumaal puuduvad selle lõnga valmistamiseks sisseseaded.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond on annud loa:

● J. Pikarevitsch & Ko'le viia üle ja seada sisse siidikudumistöökoda „Tekstilana“ Tallinnas, Merepuiestee Nr. 17. Töökojas seatakse üles 10 kudumistelge. Jõuandjateks elektrimootorid, kogujõuga 10 h. j. Ettevõttes leiab tööd 45 töölit. Valmistatakse peamiselt siidriiet.

● Vennad Jakob ja Boris Morein'idele, Tartus, Botaanika tn. Nr. 76 asuvas mehaanilises saapavabrikus „Astra“ tööalgamiseks. Vabrikus leiab tööd 25 töölit. Jõuandjateks elektrimootorid, kogujõuga 10 h. j. Valmistatakse igasuguseid jalatõusid siseturu rahuldamiseks.

● Maria Jegorov'ile, Tallinnas, Vee- ja aia tän. Nr. 29 siidikudumistöökoda sisseseadmiseks. Ettevõtte annab tööd 9 töölisle. Seatakse üles 4 kudumistelge ja 5 elektrimootorit, kogujõuga 3 h. j. Kootakse igasuguseid siid- ja kunstsiidriideid.

● Hans Tiels, Erhard Vasul ja Artur Kaigas, Tartus, Vaksali tän. Nr. 25 veskimasinade töökoja sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 16 töölit. Jõuandjaks on 6,5 h. j. elektrimootor. Valmistatakse igasuguseid veskimasinaid ja jahvatusseadeid.

● O/ü. Keemialaboratoorium „Remedia“ viia üle ja seada sisse temale kuuluv keemia-, tehnika-, kosmeetika- ja farmatseutilist laboratoorium Tallinnas, Pühavaimu tän. Nr. 11. Ettevõttes leiab tööd 7 töölit. Valmistatakse mitmesuguseid kosmeetilisi, dieetilisi ja farmatseutilisi preparaate ja vahendeid.

● Morduch Strasch'ile, Tallinnas, Tatari tän. Nr. 4 ja Väike-Roosikramsi tän. Nr. 3 asuvad kübara- ja kudumistöökoda „Textor“ laiendada ja ümber korraldada. Ettevõtte annab teenistust 25 töölisele. Jõuandjateks elektrimootorid, kogujõuga 11 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid daamide ja meeste kübaraid, barette ja siidriideid.

● Šolom Minkov'ile, Tallinnas asuvad kudumistöökoda „Stabil“ viia üle ja

seada sisse Hollandi põik tän. Nr. 3 asuvasse ruumidesse. Ettevõttes leiab tööd 12 töölist. Jõuandjateks elektrimootorid, kogujõuga 4 h. j. Kootakse mitmesugust kunstsiidriid, peamiselt voodriteks.

● August Lohk ja Sergei Gussev, Võrus, Kreutzvaldi tän. Nr. 51 villakraasimis- ja ketramistöökoda laiendamiseks. Ettevõtte annab teenistust 6 töölisele. Jõuandjaks 6 h. j. elektrimootor. Kraasitakse, kedratakse villa ja korrutatakse mitmesugust lõnga.

RAHANDUS

RIIGI TULUDE LAEKUMINE AUGUSTIS.

STATE REVENUE IN AUGUST.

Majandusministeeriumi Rahandusosakonna andmetel on k. a. augustis laekunud tulused riigile 6 576 tuh. kr. eelmise aasta samal kuul laekunud 5 914 tuh. kr. vastu, näidates enamlaekumist 662 tuh. kr. ehk 11,2%. Seejuures oli laekumine tähtsamate regulaarsete tululiikide alal järgmine:

Tempelmaks ja lõivud — 291 tuh. kr. eelmise aasta 294 tuh. kr. vastu, vähemlaekumine 3 tuh. kr. ehk 0,9%; tollid — 1 793 tuh. kr. eelmise aasta 1 456 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 337 tuh. kr. ehk 23,1%; aktsiisid — 513 tuh. kr. eelmise aasta 381 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 132 tuh. kr. ehk 34,7%. Nagu k. a. eelmiste kuude riigitulude laekumiste ülevaadetes märgitud, ei ole siin tegemist aktsiisitulude harilikku tõusuga, vaid enamlaekumine on seletatav sellega, et k. a. on aktsiiside hulka võetud uue Aktsiisimaksu seaduse põhjal ka aktsiisimaks bensiinilt, mis 1934/35. a. laekus segatulude hulka.

Piiritusmonopol andis 1 085 tuh. kr. eel-

mise aasta 1 005 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 80 tuh. kr. ehk 8%; raudteede — 1 179 tuh. kr. eelmise aasta 1 285 tuh. kr. vastu, vähemlaekumine 106 tuh. kr. ehk 8,3%; post-telegraaf-telefon — 564 tuh. kr. eelmise aasta 383 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 181 tuh. kr. ehk 47,4%, milline suurenemine on tekkinud peamiselt telefonitulude pooleaasta kuuosade arvel tehtud ettemaksudest.

Muid tulusid on saadud 1 151 tuh. kr. eelmise aasta 1 111 tuh. kr. vastu, enamlaekumine 40 tuh. kr. ehk 3,6%.

Kokku on k. a. 5 kuu (aprill-august) jooksul laekunud tulused 33,9 milj. kr. eelmise aasta 29,8 milj. kr. vastu, seega enamlaekumine 4,1 miljonit krooni ehk 13,9%. Seejuures on enamlaekumist näidanud järgmised tähtsamad tululiigid: tempelmaks ja lõivud 6,9%, tollid 20,9%, aktsiisid 32,7%, piiritusmonopol 16,2%, post-telegraaf-telefon 14,2% ja muud tulud 18,7%. Vähem on saadud tulused raudteedest 6,8%.

LAEVANDUS

LAEVANDUSE ARENDAMISVÕIMALUSI.

POSSIBILITIES FOR DEVELOPMENT OF SHIPPING.

Laevanduse arenemist üksikutes maades ei mõjuta mitte ainult majanduskriis, vaid ka maailmakaubanduse struktuurilised muu-

tused. Väljaspool Euroopat asuvate maade industriaalseerumine, mõningate Euroopa tööstusmaade toormaterjaliturgude ümberpaigu-

tamine ja teised sellekohased tegurid, millised avalduvad kogu maailmas, põhjustavad laevanduse tegevuses tunduvald muutusi ja nõuavad üksikute maade kaubalaevastikult järjekindlaid kohanemisvõimalusi uuele olukorrale ning sunnivad leidma uusi tegevusalasid. Kuid laevanduse seisukorra parandamisel omal jõul ilmneb väga laialdane toetus riigi poolt. Viimane on võtnud sarnase ulatuse, et laevandust võib juba arvata kõige rohkem toetustsaavate maailmamajandusharude hulka. Hinnates üksikute maade laevanduse arendamisvõimalusi peetakse tähtsaks ka asjaolu, kas vastavad maad tulevad kullastandardi maade hulka või langetasid oma rahavääringut. Kuivõrd raskeks on kujunenud laevanduse seisukord kõrgevaluuta maades, näitab seisukord Saksas ja eriti kujukalt Hollandis, kus valitsus oli sunnitud asuma selle toetamisele. Prantsuses laevandus saab juba pikemat aega toetust riigi poolt ja paljudel juhtudel riik võtab enda kanda kogu riisiko. Kullastandardist lahkunud maades rahavääringu langetamine osutus nende laevandusele soodsaks. Kuid asjaolu, et majanduskriis mõjutab tunduvalt ka neid maid, on näha muuseas Ingliseest, kus samuti oldi sunnitud asuma oma laevanduse toetamisele.

Ilmnevad ka teissugused teed laevanduse arendamisvõimaluste leidmisele. Nii suutsid Norra ja Kreeka märksa suurendada oma

kaubalaevastikku viimase kümne aasta jooksul ja seda ilma riikliku abita. Norra spetsialiseeris ja ajakohastas oma kaubalaevastikku. Ta võtab laialdaselt osa mere kalapüügist ja tanklaevastikust. Üle 40% Norra kaubalaevadest, mis kuuluvad kõige viimistletute hulka kogu maailmas, on tanklaevad. Kreeka suurendas oma kaubalaevastikku peamiselt ainult vanade, teistes maades liikumisest väljalülitatud, laevade ostu teel. Kreeka laevaseltsidel on läinud korda nendega võrdlemisi tulutoovalt tegelda ja võistelda teiste maade kaubalaevastikuga.

Peale selle mainime N.-Venet, kes oma kaubalaevastikku viimaseil aastail tunduvalt suurendab, kusjuures laevad ostetakse suuremalt jaolt välismaalt. Viimase kaubalaevastik moodustab ühe riigimajandusharu ja ühenduses väliskaubanduse monopoliga sünnitab teiste riikide erakaubalaevastikule tunduvalt võistlust, eriti metsamaterjali transpordi alal. Viimaste vedu N.-Vene teostab järjest rohkem oma laevadega, kusjuures Inglise ühe osa metsamaterjali meretranspordist sellekohase kaubalepinguga kindlustas oma kaubalaevastikule.

On veel teisi näiteid, mis kõnelevad laevanduse arendamispiüetetest kaubanduspoliitika abil, mis üksikute maade laevanduse arendamisel osutub seega veel üheks tähelepanuväärivaks võimaluseks.

H I N N A D

HINDADE TASE 1935. A. ESIMESEL SEITSMEL KUUL.

PRICE LEVEL DURING FIRST SEVEN MONTHS OF 1935.

Käesoleval aastal näitab hindade tase siseturul madalamat seisu kui eelmisel. Keskmiselt aasta esimesel seitsmel kuul suurmüügiindeksi seis 1934. ja 1935. a. oli vastavalt 86,3 ja 81,8 (1913 = 100), seega langus 5,3%. Peab tähendama, et hindade tase oli madalam juba eelmise aasta teisel poolel, kuna nii hindade edaspidise nõrgenemise tõttu maailmaturul kui ka siseturu tegurite tõttu, nagu teraviljahindade odavnemine, üksikute tollimäärade alandamine ning mõ-

ningate ainete juures ilmnev elavam pakkumine, hindade tase eelmisel aastal liikus alanevas suunas. Suurmüügiindeks 1934. a. oli: I v. 88,3, II v. 85,2, III ja IV v. 82,4 (1913 = 100).

Eelmise aasta lõpuga võrreldes hindade tase käesoleval aastal avaldas võrdlemisi stabiilset käiku, kuigi lõdvenemistendents kestis vähesel määral siiski veel edasi. Suurmüügiindeksi seis k. a. I v. oli 82,7, II v. 81,1 ja juulis 81,4 (1913 = 100). In-

deksi avaldub alanemine on tingitud peamiselt üksikute ainete (või, munad j. m. t.) hindade tunduvalt sesoonselt kõikumisest. Möödunud aasta esimese 7 kuuga võrreldes hinnad k. a. olid kõrgemad: linal, piimal ja piimasaadustel, loomalihal, metsamaterjalil ja paberil (ajalehe), raual ja vasel. Odavamad olid: teravili, kantul, sealiha, n. n. koloniaalkaubad (riis, kohv, tee, sool, heeringad), jõusöödad (õlikoogid), väetisained (superfosfaat), kivisüsi, petrooleum, telliskivid ja nahk (talla), kuna tsemendi, riide (puuvillane) j. m. t. ainete hinnad avaldasid püsivust. Möödunud aasta juuliga võrreldes k. a. juulis olid kallimad: lina, piim ja piimasaadused, rukis, loomaliha, kartulid, metsamaterjal ja paber, koloniaalkaupadest riis, suhkur ja heeringad, metallidest raud, seatina ja vask, keemilistest ainetest pesusooda ja seebikivi; odavamad olid: teraviljad peale rukki, sealiha, koloniaalkaupadest tee

ja sool; õlikoogid, superfosfaat, kivisüsi, petrooleum, välisbensiin, tsement, telliskivid ja nahk.

Välisriikides hindade tase 1935. a. liikus ebalihlaselt, avaldades nii kõvenemist kui nõrgenemist. See nähtus ilmneb nii kullabloki — kui ka kulla alusest lahkunud maades ning on tingitud eeskätt kehtivast majandus- ning rahanduspoliitikast, vastava maa majandusstruktuurist, hindade omavalhelistest tasandumistungist jne. Üldiselt püsis hindade tase maailmas käesoleval aastal juba võrdlemisi stabiilsena, kuigi tuleb märkida, et suurel määral riikliku interventsiooni abil. Maailmamajanduses, vaatamata olukorra paranemisele, valitseb ikkagi veel terav pinge, mis avaldub ühtlasi ka rahvusvahelise kaubandusliku läbikäigu stagnatsiooni peagu endisel — kriisiajal kokkukuivanud — ulatusel.

VALUUTAHINNAD.
EXCHANGE RATES.

PÖLLUMAJANDUSLIK VALJAVEDU.
EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	9. IX. 1935		3. IX. 1935		9. IX. 1935	3. IX. 1935
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar) . . .	367	376	364	372	4,0231	4,0598
£ (Inglise n.) . .	1811	1886	1811	1836		
Saksa rügemark . .	139,00	142,50	140,25	143,75	12,24	12,335
Soome mark . . .	7,98	8,10	7,98	8,10	226,93 ¹⁾	226,93
Prantsuse fr. . .	24,20	24,50	24,05	24,35	74,79	75,16
Belgia belga . . .	61,75	62,75	61,30	62,30	29,32	29,51
Itaalia liir . . .	113,40	120,90	116,90	120,40	15,16	15,222
Hollandi guld . .	29,80	30,30	29,65	30,15	60,37	60,75
Eesti kroon . . .					18,25 ¹⁾	18,25
Rootsi kroon . .	93,40	94,60	93,40	94,60	19,395	19,395
Taani kroon . . .	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon . . .	90,95	92,15	90,95	92,15	19,902	19,902
Tšehhoslov. kr. .	15,15	15,45	15,05	15,35	119,12 ¹⁾	119,81
Hollandi kulden .	248,20	251,20	246,80	249,80	7,295	7,3275
Lähi latt	111,00	113,50	112,50	115,00	15,00 ¹⁾	15,00
Cerv. rubla . . .					5,718 ¹⁾	5,712
Austria šilling . .	69,30	70,70	69,20	70,60	26,15 ¹⁾	26,21
Ungari pengö . .					28,00 ¹⁾	28,12
Poola zlott . . .	69,15	70,15	68,80	69,80	28,18 ¹⁾	28,31
Leedu lilt	61,20	62,10	61,20	62,10	29,50 ¹⁾	29,50
Danzigi kulden . .	69,15	70,15	68,80	69,80		

¹⁾ 7 IX 1935

	Nädalas:		1935. a. I. I kuni 8. IX	1934. a. I. I kuni 9. IX	1933. a. I. I kuni 10. IX
	2./IX-8./IX 1935	26./VIII-1./IX 1935			
VOI (tonni) Butter (tons)	222,2	381,6	7805,9	7052,9	6421,9
Sellest:					
Saksa	92,8	180,6	2614,9	1903,6	2491,8
Inglise	125,8	151,0	4386,0	4988,0	3351,6
Belgia	—	—	39,7	12,1	184,8
Soome	—	—	—	2,1	91,7
MUNAD (tuh. tk.) — Eggs (1000)	684	2430	33196	23618	10702
Sellest:					
Inglise	105	453	21121	16166	5657
Saksa	475	1645	8418	4459	1524
PEEKON (tonni) — Bacon (tons)	50,5	69,3	1545,9	1732,2	1922,8
LINA (tonni) Flax (tons)	10,1	70,9	4180,8	2895,5	2581,4
Sellest:					
Inglise	—	—	2830,1	2056,9	1809,7
Belgia	—	—	70,3	121,6	679,7
Soome	—	—	134,9	99,3	110,8
Saksa	10,1	70,9	933,8	508,2	11,4
Prantsuse . . .	—	—	10,3	60,5	50,2

TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 11.	26/VIII 1/IX 1935	12/VIII 18/VIII 1935	%	Juuli		English Nomenclature see No. 11.	2/IX 8/IX 1935	26/VIII 1/IX 1935	%	Juuli	
			+ -	1935	1934				+ -	1935	1934
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv)											
Teravill, jahu ja kartul											
1. Rukis	—	11,13	—	12,63	12,50	70. Searasv, sulatamata	55	55	0	58	55
2. Nisu	—	13,50	—	13,50	19,00	71. " sulatatud	75	65	+15,4	74	113
3. Oder, olle	—	—	—	—	—	72. Loomarasv, sulatamata	45	50	0	53	65
4. " södda	—	—	—	—	—	73. " sulatatud	60	60	0	64	73
5. Kaer,	—	8,75	—	8,75	17,50	74. Heeringad, soolatud	50	50	+33,3	50	50
6. Rukkijahu	19,85	13,20	-4,9	14,49	12,50	75. Raimed, värsked	20	15	0	18	10
7. Rukkipüü	20,50	20,50	0	22,00	21,28	76. Kiltud	25	—	0	—	—
8. Nisupüü (kõrgem sort)	31,00	31,00	0	26,25	31,50	77. Riis "	60	60	0	60	60
9. Kartulid, ekspord	—	—	—	—	—	78. Manna "	40	40	0	38	50
10. " piirituse	—	—	—	—	—	79. Kartulijahu	25	25	0	30	30
11. " vabriku	—	—	—	2,05	—	80. Suhkur	44	44	0	45	44
Piimasaadused ja kunstvõi											
12. Juust šveitsi (kg)	1,25	1,25	0	1,20	1,04	81. Sool	5	5	0	5	7
13. Margariin	0,65	0,65	0	0,65	0,68	82. Ristikhlein	4,6	4,6	0	4,9	7,7
Koloniaalkaubad											
14. Suhkur	42,63	42,70	-0,2	43,19	42,91	83. Aasahain	8,7	3,7	0	3,5	6,0
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	3,80	84. Põletispuud, kase (m³)	493	493	0	476	528
16. " Saksa	2,50	2,50	0	2,50	3,65	85. " männi	352	352	0	282	328
17. " Inglise	2,50	2,50	0	2,50	—	86. Petroleum (lt)	12	12	0	—	—
18. Riis, Burma II	—	45,00	—	45,00	43,75	PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
19. Tee, Or, Pek., Tsellon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	7,05	Rukis — (kr. kv.)					
20. Kohv, Rio, Santos jne. "	4,68	4,68	0	4,68	8,85	87. Hamburg (La Plata)	6,35	6,31	+0,6	6,47	—
21. Heering, S. Matties (tünn)	35,00	35,00	0	35,00	39,25	88. Chicago	6,02	5,92	+1,7	6,53	9,82
22. " Matfuis "	39,50	39,50	0	39,50	43,25	89. Winnipeg	6,97	5,20	+3,3	5,23	7,99
Ehitusmaterjal											
23. Telliskivid (1000 tk.)	34,00	34,00	0	34,00	34,50	Nisu — (kr. kv.)					
24. Tsement (tünn)¹)	6,45	6,45	0	6,45	—	90. Hamburg (Manitoba I)	13,54	18,38	-2,1	12,63	—
25. Lubi	—	—	—	—	3,44	91. Liverpool	11,31	11,00	+2,8	9,62	10,11
26. Tsinkvalge (kg)	0,47	0,47	0	0,47	0,53	92. Chicago	12,04	11,72	+2,7	11,30	12,38
27. Ooker "	0,22	0,22	0	0,22	0,23	93. Winnipeg	11,39	11,30	+0,8	10,88	10,70
28. Värniis	—	—	—	66,50	70,00	Mais — (kr. kv.)					
Metallid											
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,00	—	94. Tallinn	—	—	—	—	—
30. Teras, vedru	25,00	25,00	0	25,00	25,00	95. Chicago	10,70	10,33	+3,6	11,30	8,36
31. Inglise	495,00	495,00	0	485,00	485,00	Või. (snt. kg)					
32. Seatinä	37,50	37,50	0	35,00	33,00	96. Tallinn	132	124	+6,4	109	67
33. Vaskplekk, punane	180,00	180,00	0	180,00	180,00	97. Kindlustatud hind	130	180	0	120	110
34. " valge	150,00	150,00	0	150,00	148,00	Londonis.					
35. Tsinkplekk	67,50	67,50	0	67,50	67,50	98. Taani	212	203	+4,5	181	158
Riie ja nahk											
36. Puuvillaneria, bias (mtr)	0,56	0,56	0	0,56	0,56	99. Eesti	—	182	—	149	114
37. " mitkal	0,42	0,42	0	0,42	0,42	100. Läti	172	162	+6,0	—	113
38. Tallanahk, Eesti nahk (kg)	2,03	2,03	0	2,03	2,19	101. Leedu	166	158	+5,1	196	114
39. " Am. nahk I s. "	2,33	2,33	0	2,33	2,40	102. U.-Meremaa	—	179	—	162	137
Kütteained, õlid jne.											
40. Kivisüsi, auru, Newcastle	2,55	2,55	0	2,55	3,40	Manchesteris.					
41. " sepa	2,75	2,75	0	2,75	3,35	103. Taani	217	—	—	186	—
42. Põlevkivi, I-a s.	0,80	0,80	0	0,80	0,95	104. Eesti	180	170	+5,9	155	126
43. Turvas	0,83	0,83	0	0,83	0,83	105. Läti	180	170	+5,6	155	—
44. Põlevkivili	4,60	4,60	0	4,60	5,25	106. Soome	204	194	+5,0	177	143
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,00	10,00	0	10,00	10,50	107. Rootsi	192	—	—	165	—
46. Petroleum, Vene ja Am.	10,75	10,75	0	10,75	12,25	Berliinis.					
47. Bens., R.-põlevk. segab. (lt)	0,26	0,26	0	0,26	0,27	108. Saksa margivõi	361	364	-0,8	373	350
48. " välimaa, I sort "	0,28	0,28	0	0,28	0,29	109. Pean meireivõi	353	356	-0,8	364	341
VÄIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)											
49. Rukis	—	—	—	—	—	110. Meireivõi	342	344	-0,6	353	330
50. Nisu	—	—	—	—	—	111. Kopenhaagens. — Taani	170	158	+7,6	137	112
51. Oder	—	—	—	—	15,0	Peekon. (snt. kg)					
52. Kaer	—	—	—	—	9	112. Tallinn 60 — 72 kg I s.	60²)	60³)	0	61,5	72
53. Rukkijahu	10,0	10,0	0	9,4	10,4	113. " { 55,5—59,5 " " }	55²)	55³)	0	56,5	66
54. Sepikujahu	13,8	13,8	0	14,4	13,0	114. " { 72,5—75,0 " " }	51²)	51³)	0	52,5	68
55. Rukkipüü	19,0	18,5	+3,7	18,5	22,5	Londonis (kõrgem not.)					
56. Kartulid	2,9*)	2,6*)	+11,5	3,5	2,9	115. Taani	148	153	-3,3	170	154
57. Piim, II valik	8	8	0	9	8	116. Eesti	139	139	0	152	143
58. Lauavõi	145	145	0	135	125	117. Läti	—	137	—	150	141
59. Kõõgivõi	125	125	0	110	114	118. Leedu	—	139	—	152	143
60. Koor, rõõsk (liiter)	90	90	0	89	90	119. Rootsi	141	141	0	164	143
61. " hapu	90	90	0	90	90	120. Iiri	150	150	0	169	156
62. Kanamunad (paar)	9	9	0	7	8	121. Poola	135	135	0	148	139
63. Sealihä, keedulihä	45	45	0	49	60	Lina — Võru-Petsari.					
64. " praelihä	45	45	0	52	69	122. Ristna (R)	123	125	-3,3	125	96
65. Loomaliha, supiliha	40	40	0	50	34	123. Hoffsdreiband (HD)	114	116	-1,7	116	88
66. " praeliha	50	50	0	53	53	124. Dreiband (D)	105	107	-1,9	107	80
67. Vasikalihä, esim. veer.	40	40	1	59	41	125. Ordin-dreiband (OD)	94	96	-2,1	96	71
68. " tag.	55	50	+10,0	13	48	126. L. ordin. dreib. (LOD)	83	85	-2,4	85	63
69. Lambaliha, esim. veer.	45	40	+12,5	55	56	127. Takuprakk (H)	71	73	-2,7	73	51
70. " tag.	55	50	+10,0	61	60	Mujal Eesti.					
						128. Ristna (R)	121	123	-1,7	123	93
						129. Hoffsdreiband (HD)	112	114	-1,8	114	85
						130. Dreiband (D)	108	105	-1,9	105	77
						131. Ordin. dreiband (OD)	92	94	-2,1	94	68
						132. L. ordin. dreib. (LOD)	81	83	-2,4	83	60
						133. Takuprakk (H)	69	71	-2,8	71	48

¹) fr. Rakvere; ²) 9/IX — 15/IX; ³) 2/IX — 8/IX; ⁴) 22./VII — 28./VII. ⁵) 26./VIII — 1./IX.
*) Värsked.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG — BUTTER MARKET.

Möödunud nädalal paranes Eesti võihind Inglises 6 š cwt ehk ligi 12 sendi võrra kg kohta. Nii noteeriti Manchesteris Eesti võihinnaks 100—102 š cwt möödunud nädala 94—96 š vastu. Saksast saadav võihind kõvenes peagu vastavalt hinnatõusule Inglises, tõustes 102 Rmk-lt 110,50 Rmk-le 100 kg kohta. Kuna välisurgudel hinnad tunduvalt kõvenesid, võidi ka meie ekspordivõi hinnanoteeringut tõsta 132 snt-le kg eelmise nädala 124 snt vastu. Seega noteeritud hind ületab juba 2 snt võrra riigilt kindlustatud hinna.

Võituru seisukorra arengut iseloomustatakse üldiselt kindlana. Ookeanitagustest kui ka Euroopa karjamaajanduslikest maadest on või väljavedu näidanud vähenemist ja seega pakkumispinge hakanud lõdvenema. Nii oli näit. augustis või sissevedu Inglisse Uus-Meremaalt ja Austraaliast 425 800 kasti juuli 531 600 kasti vastu. Ka Taanist eksporditi käesoleva aasta augusti teisel poolel keskmiselt 3000 cwt nädalas vähem kui eelmisel aastal. Võihinna kõvenemise soodustajaks on Saksa ja Tšehhoslovakkia või sisseveo suurenendamise kavatsused, missugune nähtus võib ilmned ka Prantsuse ja Belgia juures.

Võihindade liikumine Inglises oli augustis üldiselt üle möödunud aasta taseme. Nii

oli näit. Londonis Uus-Meremaa 18%, Aust-raalia 25% ja Taani võihind ainult 4% võrra kõrgem kui möödunud aastal. Eesti võihind oli Manchesteris augustis 20% võrra ja septembri esimesel nädalal ligi 30% võrra kõrgem kui möödunud aastal.

Meie või väljavedu käesoleva aasta augustis vähenes 1389 tn-le möödunud aasta sama kuu 1481 tn. vastu. Seega vähenes või väljavedu augustis koguselt 6% võrra. Aasta esimese kaheksa kuu vältel veeti võid välja 7 084 tn, suurenedes 3,5% võrra võrreldes eelmise aasta sama aja väljaveetud kogusega. Kogu väljaveost on läinud Inglisse 60% ja Saksa 36% ning ülejäänud osa teistele turgudele.

Siseturul maksus möödunud nädalal või snt kg: Tallinnas — lauavõi 145 snt, köögivõi 125—130 snt, Tartus — lauavõi 140—150 snt, köögivõi 120—138 snt, Valgas — lauavõi 140—160 snt, köögivõi 125—140 snt, Rakveres — lauavõi 145 snt, köögivõi 115—125 snt, Narvas — lauavõi 145—150 snt, köögivõi 100—120 snt, Pärnus — lauavõi 140—145 snt (kaupl.) ja Haapsalus — lauavõi 150 ja köögivõi 115—125 snt kg.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Saksa 3017 tünni ja Inglisse 2554 tünni.

PEEKONITURG — BACON MARKET.

Peekoniturul jäid esimese sordi hinnad püsima eelmise nädala tasemele. Teiste sortide hinnad kõvenesid 1—2 š võrra tsentneerilt. Seega on turg vähe kindlam kui eelmisel nädalal. Hindade kõvenemist võib ehk oodata aasta viimasel veerandil, mil on oodata toodangu langust sigade arvu vähenemise tõttu Taanis.

Nädalatoodangut hinnatakse Taanis, tuge-des viimasele sigade lugemisele, järgmiselt:

23. aug. — 3. okt.	93 500	sig	nädalas
4. okt. — 28. nov.	81 000	"	"
19. nov. — 16. jaan.	77 000	"	"
26. jaan. — 7. maini	98 000	"	"

Toodangu tõusu Taanis on oodata 1936. a. alul, mil loodetakse peekoni kvote suurendamist Inglises. Taani valitsus on põhimõt-

teliselt nõustunud Inglise valitsuse ettepanekuga maksustada sisseveetavat peekonit ning kompensatsiooniks anda eksportmaadele suuremat kvootet. Läbirääkimised Inglise ja Taani vahel, mis vahepeal katkesid, alustatakse hiljemalt käesoleva kuu jooksul. Inglise valitsus loodab läbirääkimisi eksportmaadega lõpetada aegsasti, et juba alates 1. jaanuarist seakasvatatajatele saaks maksta juuremaksu summadest, mis laekuvad peekoni sisseveo maksust. Millises ulatuses kvote suurendatakse, oieneb Inglise-Taani läbirääkimiste tulemustest. Inglise esialgse ettepaneku kohaselt kavatseti suurendada kvootet 25% võrra. Sel juhul saaksime Inglisse 1936. a. mahutada ümmarguselt 10 000 peekonsiga rohkem kui käesoleval aastal.

Vastavalt Inglise turu seisukorrale jäid ka peekonsigade noteeringud muutusetu (v. eelm. nr.)

Eksporttapamajade toodang püsib endi-

selt tunduvalt kõrgemal tasemel kui läinud aastal. Möödunud nädalal tapeti 2242 siga, kuna läinud aasta samal nädalal ainult 1740 siga.

TAPALOOMADE- JA LIHATURG — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiste ja veiseliha hinnad jäid suuremate muutusteta. Nii maksab nuumveiste liha 27—37 snt, keskmised 25—28, lahjad 16—26 snt. kg. Eluskaalu alusel turustades tehakse tehinguid nuumatud veistega 20—23 snt, keskmistega 18—20 snt ja lahjadega 15—17 snt kg piirides. On loota, et hinnad käesoleval nädalal ei nõrgene.

Vasikalaha hinnad jäid püsima eelmise nädala tasemele. Nuumvasikad maksusid 48—56 snt, keskmised 33—40 snt ja lahjad 26—30 snt kg. Eluskaalus nuumatud 35—42 snt, keskmised 28—32 snt ja lahjad 20—23 snt kg. On loota hindade püsimumist vähese pakumise tõttu.

Lambaliha hinnad välisturul nõrgenesid, kuid siseturul kõvenesid 2,3 snt kg-lt. Eksportlammaste hinnaks noteeriti 77—82 snt

kg, tapakaalu alusel turustades ja eluskaalu hinnaks franko saatejaam 28—33 snt kg. Siseturul lambaliha hinnad 30—43 snt kg vastavalt headusele. Hinnad rohke pakumise tõttu kindlusteta.

Noorte sigade lihast maksti 42—46 snt kg, lihasigadest 40—44 snt kg ja rasvasigadest 38—43 snt kg. Tõus oli seega võrreldes eelmise nädalaga 2—3 snt kg. Eluskaalu alusel turustades tuleks tehinguid teha 28—32 snt kg piirides. Hinnad püsivad.

Lihahinnad teiste linnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	Veiseliha	Vasikalaha	Lambaliha
Tartu	42—46	18—30	28—45	25—38
Valga	42—45	30—35	25—30	28—32
Narva	40—43	35—45	40—50	35—45
Rakvere	38—42	25—42	20—40	35—40
Haapsalu	38—40	32—48	35—40	38—42

KANAMUNATURG — EGG MARKET.

Seisukord Inglise kanamunaturul oli möödunud nädalal üksikute maade munahindade kujunemisele erinev. Väheneva sisetama munatoodangu tõttu on hinnad nimetatud munadel kindlad. Ka Taani ja Hollandi munade hinnad püsisid, kuna Poola ja Rumeenia munade hinnad nõrgenesid edasi. Eesti munade hinda noteeriti Londonis möödunud nädalal (üle mitme nädala) vastavalt raskusele järgmiselt: 15,5 lbs 8/9—9 š 120 tk., s. o. ligi 14 snt paar. Taani samarasked munad noteeriti 10/9 š 120 tk., s. o. 3 snt paari kohta kõrgemal.

Meie eksportmunade hinnanoteering jäi püsima 60 snt-le kg franko kogumispunkt. Selle järele maksavad eksportörid vähemalt:

50 gr raskete munade juures	Kr. 0.80	kümme
55 " " " " "	Kr. 0.83	"
60 " " " " "	Kr. 0.86	"

Eksportmunade turutendentsi märgiti väikseksena.

Kanamunade hindade liikumine käesoleval aastal on tähtsamatel kanamunaturgudel püsinud üldiselt kõrgemal möödunud aasta tasemest. Nii olid ka augusti lõpul keskmised munahinnad Londonis 6% ja Berliinis 12% võrra kõrgemad kui möödunud aastal samal ajal.

Meie kanamunade väljavedu augustis oli 6 198 440 tk. möödunud aasta sama kuu 4 330 800 tk. vastu. Seega suurenes kanamunade väljavedu augustis 43% võrra. Munade väljavedu aasta esimese kaheksa kuu jooksul oli 32 511 960 tk., möödunud aasta sama aja 22 871 480 tk. vastu, suurenedes seega 42% võrra. Kogu väljaveost on läinud Saksa 24,4%, Inglise 64,6% ja ülejäänud kogus teistele turgudele.

Möödunud nädalal maksusid kanamunad siseturul snt paar: Tallinnas 8—10 snt, Tartus 9—10 snt, Narvas 9—10 snt, Pärnus 7—8 snt, Valgas 8—10 snt, Rakveres 10 snt, Haapsalus 8—9 snt ja Võrus 9—10 snt paar.

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahinna noteerimiskomisjon Tallinnas noteeris 9. sept. s. a. möödunud nädala eest järgmisi piimahindu:

I valiku rööskpiima eest kauplustele 8—9 snt ja piimatööstustele 7 snt liiter. II valiku rööskpiim kauplustele 7 snt ja piimatööstustele 5,5—6 snt liiter. Kõik toodud hinnad on mõeldud lahtise piima eest.

I valiku rööskpiima lahtiselt on praegu Tallinnas müügil Linna Tervishoiu osakonna

andmetel ainult 11 kaupluses. 1. ja 3. linna-jaos I valiku rööskpiima lahtiselt üldse müügil ei ole, 2-es linna-jaos on ihes kaupluses, 4-as linna-ja. kahes ja V ja VI linna-jaos kummagis neljas kaupluses.

Teistes linnades makseti kauplustes müügil järgmisi hindu: I valiku rööskpiim, Narvas 7—8 snt, Pärnus 10 snt II valiku rööskpiim: Tartus 6—8 snt, Narvas 6—7 snt, Pärnus 9 snt, Valgas 8 snt ja Rakveres 8 snt liiter.

TERAVILJATURG — GRAIN MARKET.

Möödunud nädala noteeringud näitasid üldiselt rukki juures ühtlast tõusu, kuna nisuhinna kujunemine oli üksikuid börsidel lahkumisev. Noteeringud näitasid järgmisi hindu kr kv (sulgudes eelmise nädala hinnad):

rukis: Chicago 6.02 (5.92), Winnipeg 5.37 (5.20), Hamburg (La Plata) 6.35 (6.31); nisu: Chicago 12.04 (11.72), Winnipeg 11.39 (11.30), Hamburg (Manitoba I) 13.54 (13.83), Liverpool 11.31 (11.00); mais Chicago 10.70 (10.33).

Saagi väljavaated, mis järjest halvenevad tähtsamates maailmaturgu varustavates maades, mõjuvad üldiselt hindu parandavalt. Viimaste andmete järgi on selgunud, et ka Austraalias on külvipinnad 8% võrra möödunud aastast väiksemad. Et sealsed kasvuolud ka kõige kohasemad ei olnud, siis on loodetav nisutoodang madalam möödunud, madala saagiga aastast (m. a. nisutoodang

oli 83% 1928/32 aastate keskmisest) umbes 10% võrra ja ulatub ca 32 milj. kv-le.

Viimasel ajal on Vene järjest suurendanud oma nisu ja kaera eksporti, millisel asjaolul on pidurdav mõju juba praeguste hindade kujunemisele. Kui paar kuud tagasi arvestati Vene võimalik nisu väljavedu 4 milj. kv-le, milline kogus ei oleks etendanud teraviljaturul kuigi nimetamisväärset osa, siis viimaste andmete järgi arvatakse väljaveetav nisukogus juba 8 milj. kv-le.

Väikemüügihinnad siseturul (kr 10 kg).

	Tallinn	Tartu	Valga	Narva	Pärnu
rukis		1.10	1.10	1.15	1.10
nisu		1.30	1.40	1.40	1.40
oder	1.00	0.90	0.95	1.00	1.00
kaer	0.90	0.83	0.85	0.90	1.00
rukkijahu	1.35	1.30	1.30	1.30	1.25
sepijahu	1.90	1.80	1.80	1.90	1.70

AEDVILJATURG — VEGETABLE MARKET.

Käesoleval aastal torkab aedviljaturul silma eriliselt nähtus, et parema kvaliteediga kaup on võrdlemisi heas hinnas, kuna halvema kvaliteediga kaubast lahti saada on võrdlemisi raske. Seda on märgata peagu kõigi hooajakaupade juures. Öunu, näiteks, müüakse Tallinna turul 80—150 snt mõõt või 5—10 snt kg, paremaid ekspordõunu aga 25 snt kg. Sama lugu kordub tomatite juures. Parema kvaliteediga tomateid müüakse 25—35 snt kg, kuna kehvema kvaliteediga kaup üldse ei leia ostjat turul. Näib, et kauba rohkus võimaldab ostjaskonnale

võrdlemisi suurt valikut. Pirne ja ploome on sel aastal võrdlemisi rohkesti ja nende hind odav. Müüakse kr. 1.50—2,5 mõõt (20 ltr), või liitri viisi 10—15 snt ltr. Kurkide ja teiste aedviljade hinnad püsisid eelmise nädala tasemel. Raskusi sinnitab sel aastal õunte eksport, kuna Soomes ei taheta Eesti õuntest maksta nõuetekohast hinda ja kuna hea kaup ka siseturul on hinnas. Sibulate ja kurkide nõudmine näib olevat sel aastal parem, eriti aga konservitud kurkide järele. Sigurid püsivad arvatavasti eelmise aasta hinnatasemel.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

MAJANDUSLIK OLUKORD PRANTSUSES.

ECONOMIC CONDITIONS IN FRANCE.

Rünnakud frangile saavutasid oma hari-punkti k. a. mai lõpul, kui parlament keeldus andmast laiaulatuslikke volitusi Flandin'i ka-binetile. Laval'i valitsusel läks korda saavu-tada parlamendilt erakordseid volitusi, mille järele parlament läks puhkusele 29. juunil, jättes Laval'ile vabad käed frangi kaitsemi-seks ning era- kui ka riigimajanduse korral-damiseks ja tervendamiseks.

Esmajoones tuli tasakaalustada riigi eel-arve. Püsisvalt kahaneva rahva ja riigi sisse-tuleku juures pole kerge vastavalt vähendada ka riigi väljaminekuid. Viimased omavad enam-vähem fikseeritud iseloomu. Sellest oleneb ka suurel määral Prantsuse majandus-lik raskus. Teisest küljest raskendab olu-korda asjaolu, et frank on „üle hinnatud“ väl-ismaistes rahakeskustes, tehes teda tunde-likuks spekulatsioonile.

Valitsuse poolt on astutud seni juba rida samme nende pahede kõrvaldamiseks. Au-gusti alul pandi kehtima dekreedid korras üle kaheksakümne seaduse ja korralduse, millise-d kõik sihivad majandusliku olukorra pa-randamisele. Dekreedid haaravad terve rea majandustegevuse alasid. Nii püütakse nen-dega korraldada avalikke ja ühiskondlikke töid, aidata kaasa väliskaubanduse elavnemi-sele sisseveo kvootede kaotamise teel 23-ilt sisseveo-artikliit, elumaksumuse langusele lüha ning muude toitainete hindade reguleeri-mise teel, avalikkude tööde edendamiseks odavaprotsendiliste laenude andmise läbi ko-halikele omavalitsustele jne.

Põllumajanduse abistamiseks alandati maa rendi- ja obligatsioonimakse 10% võrra. Sa-muti alandati 10% võrra väetisainete hinda. Ei puudu ka dekreedid, mis kaitsevad inves-teerijate huviseid ja teevad raskemaks kuri-tahtlikud pankrotid. Tähtsaim kõigist seni astutud sammudest on kõigi riigi, omavalit-suste ja asumaade valitsuste poolt tehtavate väljamaksmiste vähendamine 10% võrra. Puutumata on jäetud vaid töötute abistamine ning muud avalikud abistamisid. Palgad 8000—10 000 frangini vähendati 5% võrra, kuna palgad alla 8000 frangi vähendati 3%

võrra. Üldisest väljaminekute kärpimisest loodetakse saavutada kokkuhoiu üle 21 500 milj. frangi.

Prantsuse Panga kullatagavarad, mis 7. juunil langesid 70 725 milj. frangile, suurene-sid 23. augustiks 71 608 milj. fr., kattevara protsendi võrdudes 75,7%. Prantsuse Panga diskonto protsendimäära, mis frangi kaitseks tõsteti 29. mail 6%-le, alandati järk-järgult, kuni ta võrdus 12. juulil 3½%-le. Aktsiate müügid Pariisi börsil juulis polnud kuigi ni-metamisväärt, aktsiate läbikäikude (arvu) indeksi (1931 = 100) langesid 40-le. See-vastu oli märgata elavat kauplemist bondide (pantkirjade) alal. Vastav väärtusindeks tõusis 85-ilt juuli alul 148-le 20. juulil ja 126-le kuu lõpuks. Tööstustoodangu indeks (1913 = 100) püsis möödunud aasta detsembrist 93-el, milline tase vastab juulis 1932. saavutatud madalseisule. 1933. a. juulis sama indeks tõusis 112-le. Raske on väita, kas indeksi seis 93-el märgib madalamat taset või on oodata edaspidist langust. Olukord tööstu-ses ei näita kuigi olulist muutust paranemi-se poole. Nii polnud märgata aprillist maini peagu mingit paranemist mäe-, metalli- ja mehaanikatööstuses. Tõusutendentsi osutas tekstiilitööstus (indeks tõusis 59-ilt 63-le), mootoritööstus (412 — 427) ja kummitöös-tus (754 — 758). Seevastu halvenes olukord ehitustööstuses: indeks, mis märtsis seis 74, langes aprillis 70-le ja mais koguni 65-le.

Riigi abistamisel olevate töötute arvu vä-henemine jätkus juulis, võrdudes 20. VII 384 000-le. Võrreldes k. a. veebruariga (503 000) töötute arv on kahanenud ligikau-du 120 000 võrra. Võrreldes aga möödunud aasta juuliga näeme, et töötute arv on aasta jooksul ikkagi tõusnud ümmarguselt 68 000 võrra.

Ka väliskaubanduse tulemused jätvad palju soovida. Juuni osutab tagasimine-ku nii sisse- kui väljaveos. Väärtuselt sisse-vedu võrdus juulis 1676 milj. frangile (mais 1820 milj. fr.) ja väljavedu — 1236 milj. fr. (1821 milj. fr. mais). Kaupade sissevedu poolaastas — 10 605 milj. fr. — vähenes 1937

milj. fr. ehk 16% võrra, võrreldes sama aja-
vahemikuga 1934. a. Märkimist väärib as-
jaolu, et kuna väljavedu langes väärtuselt
858 milj. frangi võrra ehk ümmarguselt 10%,
tõusis samal ajal väljaveokogus (kaal)
1 019 000 tonni ehk 7,5% võrra.

Suurmüüginna indeks (juuli 1914 = 100)
tõusis mais 353-le (314 märtsis), kuid langes
juunis tagasi 344-le. Nädalaindeks juulis
näitab kestvat langust, — 27. juulil oli see
334. Eriti silmapaistev oli langus toitainete
hindades, nimelt 13 punkti ühe kuu jooksul
(333 29. juunil, 320 27. juulil).

Elumaksumusindeks (Pariis) haarates

kõiki töölisperekonna väljaminekuid võrdus
aasta teise veerandi lõpul 490-le (494 esime-
sel veerandil).

Hoiusummasid võeti välja hoiupankadest
juunis 368 milj. fr. (49 milj. fr. mais, 134
milj. fr. aprillis ning juuli esimesel poolal 72
milj. fr.).

Üldiselt tuleb tähendada, et majanduslikus
olukorras Prantsuses on leidnud aset vaid
väikesed muutused. Ka on veel vara otsusta-
da majandusolukorra parandamiseks ja ter-
vendamiseks ette võetud dekreetide tulemuste
üle, kuna viimased ei ole veel jõudnud aval-
dada oma mõju.

SOOME VÄLISVÖLAD. — FINLAND'S FOREIGN DEBTS.

Viimaste aastate jooksul võime panna
tähele rida muudatusi Soome välisvõlgade
ulatuses kui ka koostises, millised olid tin-
gitud esialgu majanduskriisist maailmas,
hiljem aga Soome majanduse edukast areng-
gust.

1930. a. eriti tunduvalt suurenesid Soome
lühiajalised välisvõlad. 1929. a. lõpul võr-
dus Soome netto-välisvõlg 7 600 milj. mk.,
millest lühiajaliste välisvõlgade summa oli
ligi 3 000 milj. mk., langedes rahvusvahelise
usalduskriisi mõjutusel aga 1930. a. 2160
miljonile, 1931. a. — 1090 milj. ja 1932. a. —
690 milj. Soome margale.

Soome pikaajaliste välisvõlgade areng oli
veidi teissugusem. Ehkki siin 1930. a. alates
võlasumma nominaalselt ei tõusnud, ent
Soome vääringu kullaalusest loobumise tõttu
välisvaluuta kallines ning suurendas tundu-
valt tegelikku välisvõlasummat. 1929. a.
lõpus pikaajaline välisvõlg võrdus 4510
milj. mk., 1930. a. samal ajal 5470 milj., 1931.
a. — 8090 milj., 1932. a. — 7530 milj., 1933.
a. — 5810 milj. ning 1934. a. — 5500 milj.
mk.

Tänu mitmete pikaajaliste väliskohus-
tuste konvertimisele sisevõlgadeks on Soome
suutnud vähendada oma pikaajalist välisvõl-
ga tunduvalt. Viimase kolme aasta jooksul
(1931—34) Soome välisvõlgade nettosum-
ma vähenes 9180 milj.-lt 4550 milj. margale
ehk 50,5% võrra.

Toome lühikese ülevaate Soome välisvõl-
gade seisukorrast käesoleva aasta esimesel
poolal. Pikaajaliste välisvõlgade muutused
nähtuvad Soome võlakohustuste (emi-
teeritud välisvaluutades) liikumisest (miljon
Soome markades):

Emiteerija	Juuni 30,	Det. 31,
	1935	1934
Riik	2 855	2 760
Linnad	869	1 100
Pangad	2 248	2 299
Tööstus	148	150
Teised	39	40
	Kokku: 6 148	6 349

Riik amortiseeris 1925. a. 7%lise dollar-
laenu lõplikult, millest käesoleva aasta alul
oli säilinud veel 344 milj. marka; ent teis-
poolt emiteeris riik uue 4%-lise laenu 10
milj. dollari ulatuses. Linnad tasusid 1924.
a. 6½%-lisest dollarilaenust käesoleval aastal
270 milj. mk., tegid aga uue 5½%-lise sise-
laenu 144 milj. mk. suuruses ning kaks laenu
Rootsist, milliseist üks 4½%-line ulatub 5
milj. Rootsi kroonile, teine 5½%-line 65
milj. mk. Teiste rühmade juures muutused
on olnud väikesed.

Nagu nähtub eeltoodud tabelist, Soome
võlakohustuste (emiteeritud välisvaluuta-
s) üldsumma võrdus 30. juunil k. a. 6148 milj.
mk., arvestatud mainitud päeva vastavate
kursside järgi, — seega ligi 200 milj. mk.

vähem kui käesoleva aasta alul. Olgu märgitud, et tähelepanuväärt osa nimetatud võlakohustusist oli investeeritud Socmes.

Soome lühiajaliste võlgade summa k. a. juuni lõpus ulatus 1565 milj. mk., olles seega suurenenud poolaasta vältel 65 milj. mk. võrra, võrreldes aga 30. juunist 1934. a. — alanenud 300 milj. mk. võrra:

Lühiajaliste välisvõlgade seis (milj. Smk.):

	30. juuni 1935	30. juuni 1934
Riik	59	195
Linnad	—	5
Aksiapangad	238	231
Pangagarantiid	514	925
Importõrid: krediitid jne.	500	400

	30. juuni 1935	30. juuni 1934
Eksportõride ühingud	177	152
Kooperatiiv keskkontsernid	23	19
Teised võlad	54	35
Kokku: 1565	1862	

Kokkuvõttes Soome välisvõlgade netto-summa on tõusnud käesoleva aasta esimesel poolel ligi 200 milj. mk. võrra, 4550 kuni 4750 milj. mk. Kui aga võrdleme näiteks käesoleva aasta 30. juuni välisvõlgade üldseisu möödunud aasta sama aja seisuga, mil välisvõlgade üldsumma võrdus 5 400 miljonile, — siis võime nentida, et terve aasta jooksul välisvõlad on siiski ka h a n e n u d 650 milj. mk. võrra.

ITAALIA UUE MAJANDUSPOLIITIKA ÜLESANDEID.

TASKS OF NEW ITALIAN ECONOMIC POLICY.

Itaalia ministritekabineti poolt 28. augustil s. a. vastuvõetud majandusliku iseloomuga otsused toovad Itaalia majandusellu suuri muutusi. Need otsused jagunevad oma iseloomult kahte ossa: moraalsed ja materiaalsed. Esimesed määravad sõjatarvete eesõiguse, kuna eratarvitajad peavad piirama oma igapäevaseid vajadusi sel määral, nagu seda nõuab Itaalia välismõju tugevdamine. Materiaalse iseloomuga otsused näevad kõigepealt ette maa varustamise kindlustamise. Tänu rikkalikule teravilja- ja riisisaagile leitakse, et toidutarve on kindlustatud täiesti. Mis puutub tööstustoodetesse, siis tuleb kindlustada kõigepealt sõjatarved, kuigi vast teiste tarvitajate arvel. Et kindlustada maad mootor-põlevküttega, otsustati võtta tarvitusele kõrvalisi kodumaise päritoluga küttaaineid. Peale selle näevad materiaalse iseloomuga otsused ette abinõusid, mis peavad kindlustama operatsiooni finantseerimist Abessiinia vastu. Et kergendada selle operatsiooniga ühendusesolevaid kulusid, otsustati kasutada majandusettevõtete tuluseid, mis laekuvad ühenduses sõja ettevalmistusega ning võimaliku sõja puhul. Selle eesmärgi saavutamiseks käesoleval ja eelseisval kolmel aastal väljamaks-

misele kuuluv dividend on piiratud 6%-ga ja peale selle võetakse väljamaksetavalt dividendilt 10%-line maks. Sama maksu alla käivad väljamakstavad protsendid, preemiad ja teised tulud väärtpaberitelt. Dividendide ja muu tulude see osa, mis uute määruste kohaselt väljamaksmisele ei kuulu, tuleb mahutada riigi laenupäberitesse. Lõpuks vastuvõetud otsused näevad ette abinõusid, mis peavad kindlustama Banca d'Italia ning ühtlasi ka valuuta seisukorda. Need abinõud peavad võimaldama vastupanu majandussõja puhul Inglise ja teiste maadega. Valuuta seisukorra kindlustamiseks riigi emissiooni-pank saab tegeleku itaallaste välisnõudmiste täieliku korraldamise võimaluse. Seda eesmärki taotleb ka välisriikide ja välismaal realiseeritud Itaalia väärtpaberite sunduslik konvertimine, üheksa-aastastesse 5% riigilaenupäberitesse. Nõnda omab Valitsus suuri väärtusi, mis ta võib mahutada devisaidesse. Viimased ühes Banca d'Italia kullatagavaraga 5 miljardi liiri ulatuses peavad katma väliskaubanduse passiviteedi 1935. a. (mis teeb välja umbes 2 miljardit liiri), kustutama Inglise ning mõningate teiste maade poolt ülesõeldud kaubakrediidi (umbes 1,5—2 mil-

jardit liiri) ja kindlustama toormaterjali edaspidise ostuvõimaluse välismaalt. Välis-kaubanduse bilansi paranemisele ning samuti valuuta kindlustamisele peab aitama kaasa

ühtlasi ka eelpoolmainitud välispäritoluga vedelkütte asendamine kodumaiselega, mis tuleb teostada enne 1937. a. lõppu.

INFORMATSIONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

31. augustil 1935. a.

PASSIVA

1. Kattevara: — <i>Reserve:</i>		1. Põhikapital — <i>Capital</i>	5 000 000,—
kuld: rahas ja kangides	32 862 851,33	2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i>	536 252,43
võltsiraha	2 524 527,38	3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i>	
2. Vahetusraha — <i>Subsidiary Coin.</i>	3 287 929,97	a) pangatähed liikvel	37 318 450,—
3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i>		b) jooksvad arved:	
kaubavekslid	5 353 030,46	valitsuse	12 802 089,80
põllumajandusl.	920 051,23	pankade	8 444 525,68
metsatööstusl.	50 758,77	teised	1 937 151,42
4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i>		4. Muud passivad — <i>Other Liabilities</i>	7 297 993,46
valitsusele	—		
teistele*)	4 079 580,67		
5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i>	2 328 580,28		
6. Muud aktivad — <i>Other Assets</i>	21 975 152,72		
	<u>73 336 462,70</u>		<u>73 336 462,70</u>

Kattevara vahetõr jooksvate kohustustega: } 58,43 %
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 896 084,87
Includes Elkr. 1 896 084.87 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

ÕIENDUS: Eelmises „Majandusteated“ nr. 35 lhk. 622 artiklis „Maailma kaubalaevastiku areng“ on maailma kaubalaevastiku kogutonnaaz k. a. 1. juuliks näidatud 46,9 milj. br. reg.-tn., — peab olema 64,9 milj. br.-reg. tn.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

SOOME.

Metsamaterjali väljavedu Soomest.

Exports of Timber Materials from Finland.

Käesoleva aasta 7 ja poole kuu jooksul (kuni 15. augustini) on Soome müünud metsamaterjali umbes 730 000 st. ehk umbes 100 000 st. vähem kui läinud aasta sama aja jooksul. Suuremaks ostjaks on olnud Inglise. Saksas ja Taanis takistasid müüki valuita korraldused, Prantsuses majanduslik kriis, sama põhjus takistas väljavedu ka Belgiasse kuni belga devalveerimiseni ja väljavedu Hispaaniasse on takistanud sisseveo litsentside võtmise nõue ja kontingendid üksikutele puusortidele.

Müüdid koguste eest saadi pärast kevadist hinnalangust võrdlemisi madalat hinda, kuid see oli viimasel ajal kindel ja näitas isegi tõusmise tendentsi. Eriti on saadud tõsta kuusepuu hinda ja seda eriti seepärast, et pandi kehtima kuuse toodangu piiramise korraldus. Metsamaterjali vedu on olnud elav ja ka viimasel ajal müüdid kogusest tuleb

lähemal ajal palju ärasaatmisele, mis tõendab seda, et metsamaterjali laod ei ole ostjates maades mitte väga suured. Inglises loodetakse lähemal ajal mahutada turule Vene metsamaterjali veel paigutamata osa 90 000 st. ja Prantsuses loodetakse sama Vene 54 000 st. suhtes. Kanada võistlus on praeguste madalate hindade juures, mis temale eriti ebaeduline, Inglises käesoleval aastal väiksem kul eelmisel aastal. Käesoleval aastal on Kanada Inglisse müünud 98 000 st. eelmise aasta sama aja 144 000 st. vastu.

Praeguse olukorraga oldakse Soomes üldiselt rahul. Tagasihoidlikkusest müükidel tahetakse pidada kinni ka järgnevatel müükidel, et mitte lasta langeda hindu. Kuna toodang olevat piiratud juba läinud aastast peale paljudes riikides, siis arvestatakse sellega, et lähem korda paigutada turule suurema osa olemasolevatest tagavaradest.

Tselluloosi toodangu piiramine. — *Restrictions of Cellulose Production.*

Arvestades viimase aja raskustega tselluloosi turustamisel kaalutakse praegu suuremate tselluloosi tootjate maade (Norra, Rootsi, Soome, Saksa, Austria, Tšehhoslovakkia) vahel tselluloosi toodangu vähendamise küsimusi. Seni olnud omavahelist kokkulepet, mis pole kõrvaldanud kõiki raskusi, tahetak-

se veel täiendada määrates igale riigile kontingente. Viimase aja läbirääkimisi peeti augusti alul Oslos ja uus koosolek pidi kuu lõpul tulema Stokholmis. Osavõtjateks läbirääkimistest on kõikide loetletud riikide tootjate esindajad.

Käesoleva aasta puuvilja saak. — *1935 Fruit Production.*

Puuvilja kasvu aja lõpu poole, osaliselt üksikute sortide turule ilmumise puhul, peetakse võimalikuks ennustada, et uus puuvilja saak tuleb rahuldav, igatahes parem kui arvestati kuu poolteise eest. Öuntest loodetakse keskmisest paremat saaki, kusjuures on maakohti väga hea saagiga ja ka halva saagiga. Öunad tulevad head ka sordilt ja välimuselt. Kirsse saadi käesoleval suvel vähe. Saagil

ei oleks olnud väga, kui räästad ei oleks teinud suurt hävitustööd. Käesoleval aastal olevat räästaid olnud erakordselt palju. Marjade saak oli ja on väga hea, kuid aiapidajatel ei ole sellest suurt kasu, sest et hinnad on võrdlemisi nõrgad ja suuri raskusi on olnud ka turustamisel. Karusmarju on jäänud turustamata palju.

Liha väljaveost Rootsi. — *Meat Exports into Sweden.*

Läinud aastal sõlmitud kokkuleppe järele sai Soome liha väljaveoks Rootsilt kontingendi 300 000 kg 1934. a. ja 600 000 kg 1935. a. peale. Et kokkulepe jõustus 1. a. oktoobris, siis ei jõutud 1934. a. kontingenti kasutada

ära 158 000 kg võrra. Sellekohaste läbirääkimiste alusel lubati Rootsi poolt see kontingendi osa liita 1935. a. kontingendiga, mis üheskoos andis siis 758 000 kg kontingendi käesoleva aasta kohta. Ameti liikude andmete

järele arvestatakse, et nimetatud kontingent on varsti täidetud ja sellepärast peetakse tarvilikuks, et Soome muretseks omale Rootsilt

veel lisakontingendi 300 000 kg peale. Sellekohane ettepanek olevat tehtud asjaomaste poolt augusti keskpaigu.

Rukki sissevedu ja selle sisseveo piiramise määruse uuesti kehtimapanek.

Rye Imports and its Restriction Law again in Force.

1933/34. p.-a. veeti Soome sisse välisruki umbes 47 210 tonni. Käesoleva p.-a. jooksul tõuseb välisruki sissevedu seniste andmete järele umbes 20 000 tonnile. Arvestades praeguste rukki tagavaradega siseturul ja põllupidamistes ning heade väljavaadete uude rukkile, mis tõenäoliselt välisruki vajadust veelgi vähendab ja puuduva osa suuruse, mida tuleks katta sisseveoga, viib veelgi alamale, umbes 10 000 tonnile,

pandi Valitsuse poolt uuesti kehtima määrus rukki sisseveo reguleerimise kohta. See määrus, mis rukki sisseveo teeb olenevaks Põllutöoministeeriumi lubadest, oli vahepeal Eestist toodava rukki turustamise kaitseks juba kehtiv, kuid kaotati varsti ära turu seisukorra paranemisel. Nüüd on selle abinõu eesmärgiks samuti Eesti rukki sisseveo kindlustamine l. a. sõlmitud kokkuleppe täitmiseks.

LÄTI.

Või väljavedu Lätist. — *Latvian Butter Exports.*

Või väljavedu Lätist peale Võitsentraali loomist, mis siindis umbes poole aasta eest, on tõusnud. 1935. a. esimese kuue kuu jooksul eksporditi Lätist võid 143 273 tünni 7,04 milj. lati väärtuses, möödunud aasta samal ajal 139 600 tünni 6,32 milj. lati vastu. Väljaveetud võist läks Inglisse 46%, Saksa 32%, P.-Am. Ühendriikidesse 14%, Pa-

lestinasse 4%, Belgiasse ja Taani kumbagisse 1%.

Juba mitu kuud kestavad läbirääkimised Itaalia, Tšehhoslovakkia, Portugali ja teiste riikidega, kes või vastu pakuvad valmissaadusi või lõunamaa puurvilja, mille sissevedu on kitsendatud deviisipoliitilisel kaalutlusil.

Munade tootmise arendamine Lätis. — *Development of Egg Production in Latvia.*

Munade toodang Lätis on tõusnud 160 miljonile munale aastas. Sellest veeti välja 0,5 milj. muna. Ära on aga jäänud senine

munade sissevedu, mis ulatus kuni 13 milj. munani.

Seemnevilja väljaveo monopoliseerimine Lätis.

Monopolisation of Seedgrain Exports in Latvia.

Läti põllutöoministeeriumi algatusel kutsuti ellu a.-s. „Läti seemnevilja väljaveotsentraal“, mille ümber on koondunud Põllutöökoja, Linakasvatajate keskkliidu, „Konsumsi“, Piimaitohisuste keskkühisuse ja Volmari Tarvitajate ühisuse esindajad.

Aktsiaseltsi käitiskapital on 0,2 milj. latti 100 aktsias ä 2000 latti. Tema tegevus sarnaneb või- ja peekoni ekspordettevõtete omale, koondades oma kätte kogu seemnevilja väliskaubanduse Lätis.

Riiklik teravilja väljavedu Lätis. — *State Grain Exports from Latvia.*

Läti ametlikel teatel kuni 1. aug. k. a. veeti välja teravilja 0,124 milj. tonni 8 milj. lati väärtuses. Arvatavasti ei tõuse käes-

oleva aasta väljavedu väiksema saagi tõttu selle tasemeni, vaatamata olevatele tagavaradele.

Seakasvatajate abistamine Lätis. — *State Aid to Pig-breeders in Latvia.*

A.-s. „Baconexport“ ostis 1934/35. m. a. 60 427 peekonsiga ja nendest 39 238 ehk 65% vedas välja. Peale selle müüs ta N.-Venesse 13 257 tõusiga peamiselt oma maa segatõugu.

Pekisigu osteti 2 743 tk. ja neist eksporditi 2 254. Riiklikud juuremaksud nendele ostudele ulatusid 2,1 milj. latile, millest 0,6 milj. latti läks siseturu hinna hoidmiseks.

Suurem pekisigade müügitehing N. Venega.

Transaction for the Sale of Porkers with U.S.S.R.

Viimasel ajal Läti kaubavahetus näitab müüis a.-s. „Baconexport“ N. Venesse peki- N. Venega tunduvat elavnemist. Muuhulgas sigu 0,55 milj. lati väärtuses.

Eraviisilised deviiside tehingud võimaldamisele.

Private Transactions in Foreign Exchange Permitted in Latvia.

Läti pank ja deviiside komisjon lubavad komisjoni ees. Arvesse tuleb eeskätt n. n. eratehinguid deviisidega, kui importfirmade „varemast ajast pärinev välisvaluuta.“ esindajad vastava palvega esinevad deviisi-

LEEDU. Munahindade tõstmine Leedus. — *Egg Prices Raised in Lithuania.*

26-st augustist tõsteti Leedus munahindu. Seni maksti põllumeestele kooperatiivide kau- du I sordi munade kg-st 85 Leedu centi, nüüd makstakse Lit. 1,10. Samuti tõsteti kooperatiividele makstav vahetasu kuni 20 cendini kg-lt. Hindade tõstmine on ühendus- es munahindade paranemisega maailmatu- rul.

Piimalühisuste keskkliit „Pienocentras“ on muutunud peagu ainukeseks munade eksport- tijaks Leedust. K. a. esimese 7 kuu jooksul on Pienocentralse poolt eksporditud 18 152 760 muna, läinud aastal sama aja jooksul ainult 7 040 880 tk. Kõige rohkem on Leedust mune

veetud Inglisse 10 157 520 tk., läinud aastal — 2 120 400 tk ja Tšehhoslovakkiasse 6 697 440 tk., läinud aastal — 2 010 960 tk. Samuti on suurenenud munade eksport Šveitsi 1 281 600 tk., läinud aastal — 633 600 tk. Austriasse pole tänavu üldse mune Leedust veetud, sest leping jäi pikendamata ja Leedu ei saanud soodustusi, millisteta pole munade eksport Leedust Austriasse mõel- dav. Lätti on Leedust veetud 5 760 muna. Praegusel ajal stündivat munade eksport ilma juuremaksudeta riigikassast. 1-sel poolaastal oli riigikassast makstud juure um- bes 250 000 litti.

BELGIA.

Propside sisseveo vähendamine Belgias.

Decrease of the Imports of Pit Props into Belgium.

Kuuldavasti kavatses Belgia valitsus vä- hendada Belgiasse sisseveetavate kaevandus- puude kontingenti. Arvatakse, et sissevedu vähendatakse 1 750 m³ võrra. Praegune kaev- anduspuude sisseveo kontingent on 551 750 m³, mis jaotatud järgmistele riikidele:

Soome	299 294 m ³	Danzig	30 814 m ³
Läti	72 743 „	Poola	7 880 „
Vene	60 950 „	Hollandi	7 000 „
Prantsuse . . .	77 891 „	Festi	5 801 „
Saksa	36 057 „	Rootsi	617 „

Litsentsimaksu kaotamine sealihalt. — *Abolition of License Fee on Pork.*

Belgia valitsus otsustas alates 1. septemb- rist k. a. kaotada litsentsimaksu sealihalt. Litsentsimaksu kaotamist põhjendas sealiha

hinna kiire tõus. Eriti kannatas hinnatõusu all seapekk (lard), mida siin rohkesti tar- vitab töötav rahvalkiht.

Litsentsimaksu alandamine võilt. — *Reduction of License Fee on Butter.*

Belgia valitsus otsustas alandada lit- sentsimaksu võilt frs. 750-lt frs. 6-le. Üht- lasi otsustati suurendada septembris sisse- veetava või kontingenti. Litsentsimaksu

alandamist võilt põhjustas või hinna tõus. Kas see alandus aga muudatusi toob või hinnas siseturul, on küsitav, kuna hinnad filmaturul tõusevad.

ROOTSI.

Teraviljahinnad Rootsis läinud aasta kõrgusel.

Grain Prices in Sweden on Last Year's Level.

Esimised rukki müügitehingud toimusid 1934. aasta hindadel. Uudserukist noteeri- takse franko vagun Malmös 13,75 Rkr. 100 kg. Söödavili 13,00 ja valge kaer 12,50

Rkr., kusjuures kaks viimast hinda käivad veel möödunud aasta tagavarade kohta. Uud- senisu müügid ei ole veel alanud.